

25 september 2019 te Nieuwegein

Congres “Kanker en Werk”

De belangrijkste **leerpunten** en **praktische adviezen** bijeengebracht, per inleider

William Yang

‘ONTWORDEN OM TE WORDEN WIE JE BENT’

Existentiële en spirituele aspecten in het omgaan met kanker

LICHAAMSBELEVING IN EN ROND HET ZIEKTEPROCES

vóór de ziekte het onverdachte lichaam
bij de diagnose het verdoemde lichaam
bij de behandelingen het vervreemde lichaam
na de behandelingen het verzoende lichaam

DE EXISTENTIËLE CRISIS

het verdoemde lichaam
diagnose als amputatie van de toekomst → verlies van richting, doel en zin
angst, wanhoop, woede, verdriet, onmacht, identiteitscrisis →
existentiële eenzaamheid

NA DE BEHANDELINGEN

het verzoende lichaam
weer de oude?
of wezenlijk veranderd?

Dr. Machteld Wymenga, internist-oncoloog, Medisch Spectrum Twente

Kankerbehandelingen hebben veelal impact op werk. Werk is in de spreekkamer van de oncoloog een onderbelicht onderwerp.

- Er zijn steeds meer behandelopties voor kanker, met zeer wisselende impact op het functioneren.
 - Tijdens adjuvante behandelingen is contact met het werk c.q. de bedrijfsarts zinvol.
 - Er zijn patiënten die in een palliatief traject graag blijven werken.
-

Direct naar...

[William Yang](#)

[Dr. Machteld Wymenga](#)

[Desirée Dona & Cobi
Oostveen](#)

[Haije Wind](#)

[Ton Jenner](#)

[Jan Roelevink
\(Hematon\)](#)

[Karoline Bozelie](#)

[Martin Appelo](#)

[Jan Verhoeven](#)

Desirée Dona en Cobi Oostveen

Beter werken met de RL Kanker en Werk

Initiërende rol van de bedrijfsarts vanaf diagnose

Meest voorkomende problemen

- vermoeidheid
- psychische problemen
- cognitieve problemen

Verwijsmogelijkheden

- Bedrijfsarts Consulent Oncologie / Klinisch Arbeidsgeneeskundige

Oefenen met instrumenten:

- Lastmeter
- MVI-20
- CSC-W DV

Beoordeel of een fysiek trainingsprogramma arbeidsparticipatie kan beïnvloeden

Beoordeel of werknemer mogelijkheden heeft/ziet om te blijven werken

Take Home Message:

- ➔ Bij diagnose kanker aandacht voor werk vanaf het begin
- ➔ Eerste spreekuur bedrijfsarts zo spoedig mogelijk na de diagnose
- ➔ Gebruik van vragenlijsten biedt houvast
- ➔ Oprechte aandacht van de bedrijfsarts wordt zeer gewaardeerd door werkenden met kanker en leidinggevenden

Haije Wind

Kanker en Werk: een nieuwe richtlijn voor bedrijfsartsen, ook te gebruiken door verzekeringsartsen?

Samenvatting

- Kanker is wereldwijd een probleem dat groter wordt
- Is de belangrijkste doodsoorzaak in Nederland
- Komt vooral voor op oudere leeftijd (boven 70 jaar)
- Huidkanker, borstkanker, dikke darmkanker en prostaatkanker komen meeste voor
- In de loop van de jaren wel daling maar niet in gelijke mate voor alle vormen
- Nederland heeft relatief hoge incidentie en sterfte aan kanker
- Bij WGA en IVA uitkeringen gelijke stijging in loop van de jaren
- In 2018: 5,5 % WGA en 8 % IVA. Leeftijd speelt hierbij een rol.

Take Home Message:

Direct naar...

[William Yang](#)

[Dr. Machteld Wymenga](#)

[Desirée Dona & Cobi Oostveen](#)

[Haije Wind](#)

[Ton Jenner](#)

[Jan Roelevink \(Hematon\)](#)

[Karoline Bozelie](#)

[Martin Appelo](#)

[Jan Verhoeven](#)

- ➔ Breng de richtlijn onder de aandacht van verzekeringsartsen in nascholingen en in de gezamenlijke opleiding (SGBO en NSPOH)
 - ➔ De aanbevelingen voor bedrijfsartsen op het vlak van diagnostiek zijn zeker ook bruikbaar in de verzekeringsgeneeskundige anamnese
 - ➔ Gebruik van instrumenten om subjectieve klachten van werkenden beter in kaart te brengen; mag breder toegepast worden
 - ➔ Blijf op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van diagnostiek, behandeling en prognose van specifieke vormen van kanker. Dit hoort tot het professioneel handelen van alle artsen (ook van bedrijfs- en verzekeringsartsen).
-

Ton Jenner

Tips 1: Sociale leven

1. Je hoeft niet te begrijpen wat de patiënt doormaakt, maar je kunt er wel naar vragen
2. Informeer ook naar het welbevinden van de partner en de kinderen
3. Vertel een kankerpatiënt nooit, dat hij positief of sterk moet zijn!
4. Praat niet over patiënten die er erger aan toe waren en nu de Alpe d'Huez op fietsen
5. Vergelijk de (behandeling van de) ene kankerpatiënt nooit met de andere.

Tips 2: Werk

1. Een kankerpatiënt nog vol in de emotie, heeft geen aandacht voor nieuwe informatie
2. Stimuleer persoonlijk contact met het werk
3. Adviseer de patiënt om leidinggevende en collega's op de hoogte te houden via de mail (als persoonlijk contact even niet lukt)
4. Bespreek wat de verwachtingen zijn over terugkeer naar werk
5. Betrek leidinggevende/ collega's bij re-integratie

Tips 3: Fysieke conditie

1. Stimuleer bewegingsactiviteit vanaf het begin van de behandeling
 2. Adviseer over begeleid sporten, dat voorkomt teleurstellingen
 3. Besteed aandacht aan het BRAVO- kompas en vraag dit uit (ook na de behandeling)
-

Jan Roelevink (Hematon)

Resultaten Doneer je Ervaring NFK 2019:

Tweederde van de patiënten geeft aan dat de gevolgen van kanker en de behandeling op het werk niet besproken zijn door de hulpverlener in het ziekenhuis.

Een kwart van de patiënten geeft aan iets gemist te hebben in de begeleiding door de bedrijfsarts.

Direct naar...

[William Yang](#)

[Dr. Machteld Wymenga](#)

[Desirée Dona & Cobi Oostveen](#)

[Haije Wind](#)

[Ton Jenner](#)

[Jan Roelevink \(Hematon\)](#)

[Karoline Bozelie](#)

[Martin Appelo](#)

[Jan Verhoeven](#)

Karoline Bozelie

Vermoeidheid

- tijdens de behandeling > 90% vermoeidheid
- bij 25 – 30% wordt de vermoeidheid chronisch
- soort kanker maakt geen verschil
- soort behandeling maakt vrijwel geen verschil

Typerend voor vermoeidheid bij/na kanker:

- treedt vaak plotseling en zonder waarschuwing op
- is vaak niet gekoppeld aan een bepaalde inspanning
- kan extreem en uitputtend zijn
- duurt langer dan normaal om er weer bovenop te komen

Behandeling van vermoeidheid

Cognitieve gedragstherapie (CGT)

Mindfulness (MBCT)

Bewegingsprogramma's

Niet helpende gedachten bij vermoeidheid, bv:

- ik heb geen enkele invloed
- ik weiger om er rekening mee te houden
- rampgedachten/piekeren
- ik wil dat ze mijn moeheid begrijpen
- ik moet weer zijn zoals ik was voor ik ziek was
- ik moet ook altijd alles doen
- ik moet alles perfect doen

Helpende gedachten bij vermoeidheid, bv

- ik kan eraan werken
- ik hoef niet alles te kunnen
- ik zie wel hoe het loopt
- ik kan mijn maatregelen nemen
- wat kan ik wel?

Doel: meer invloed en zelfsturing

Martin Appelo

Veerkrachtige diagnostiek & behandelplanning bij psycho-oncologische klachten

De tafel van Psychisch Welbevinden als hulpmiddel bij diagnostiek en behandelplanning

Autonomie / regie

- Ervaar je controle over jouw situatie/probleem
- Wie/wat neemt de regie (in hoeverre) over

Direct naar...

[William Yang](#)

[Dr. Machteld Wymenga](#)

[Desirée Dona & Cobi Oostveen](#)

[Haije Wind](#)

[Ton Jenner](#)

[Jan Roelevink \(Hematon\)](#)

[Karoline Bozelie](#)

[Martin Appelo](#)

[Jan Verhoeven](#)

- Wat vind je daarvan?
- Hoe anders organiseren?

Zingeving

- Waar doe je het voor
- Hoe houd je het vol
- Wat is je doel

Zinvolle dagbesteding

- Hoe vul jij je dagen
- Ben je daar tevreden mee
- Wat en Hoe veranderen?

Sociale steun

- Aan wie heb jij steun
- Bij wie kan je altijd terecht
- Wie loopt je voor de voeten
- Hoe sociale druk te (re)organiseren

Jan Verhoeven

Kankervergelateerde cognitieve problemen

- Geheugen: verminderd efficiënt leren en verminderde retrieval, bij relatief goede consolidatie
- Gestoorde complexe aspecten van aandacht
- Verlaagd tempo van informatieverwerking
- Meer moeite om op oude niveau te functioneren en vermoeidheid bij mentale inspanning

Werkgeheugenproblemen

- Slechte concentratie
- Snel afgeleid zijn
- Veel fouten maken
- Taken niet afronden
- Moeheid en hoofdpijn na mentaal belastende taken
- Lastige taken laten liggen

Direct naar...

[William Yang](#)

[Dr. Machteld Wymenga](#)

[Desirée Dona & Cobi Oostveen](#)

[Haije Wind](#)

[Ton Jenner](#)

[Jan Roelevink \(Hematon\)](#)

[Karoline Bozelie](#)

[Martin Appelo](#)

[Jan Verhoeven](#)